

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра геодезії, картографії та землеустрою**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КАРТОГРАФІЯ»**

галузь знань	Е – Природничі науки, математика та статистика
спеціальність	Е4 - Науки про Землю
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	Гідрологія, використання та збереження водних ресурсів
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2026/2027
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Підлісецька Ірина Олександрівна, доцент, кандидат географічних наук кафедри геодезії, картографії та землеустрою.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2026

Розробник: Підлісецька Ірина Олександрівна, кандидат географічних наук,
доцент кафедри геодезії, картографії та землеустрою.

Затверджено на засіданні кафедри геодезії, картографії та землеустрою
протокол № 1 від 25 серпня 2026 року.

Завідувач кафедри

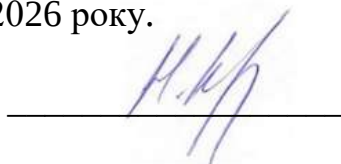

Людмила ДАЦЕНКО

25 серпня 2026 року.

Схвалено науково-методичною комісією (НМК) географічного факультету,
протокол № 5 від 26 серпня 2026 року.

Голова НМК

Наталія КОРОГОДА

26 серпня 2026 року.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування системних знань щодо теоретичних аспектів розробки географічних карт різних типів і видів, сучасних способів візуалізації просторових даних, об'єктів та процесів, а також засвоєння практичних навичок використання картографічної продукції для розв'язання науково-дослідних і прикладних завдань.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: «Топографія з основами геодезії».

3. Анотація навчальної дисципліни:

Програма навчальної дисципліни складається:

Змістова частина 1. «Карта як модель реальної дійсності» - присвячено структурі картографії, зв'язку її з іншими науками, теоретичним концепціям в картографії, картографуванню території України (історичний аспект), математичній основі карт, типам картографічних творів, способам та прийомам картографування.

Змістова частина 2. «Проектування, укладання та використання карт» - питання проектування, укладання та видання карт, застосування картографічних творів у науковій роботі, зв'язку картографії з геоінформатикою, використання карт.

4. Основні завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів освіти із сутністю та теоретичними основами створення географічних карт як образно-знакових моделей реальної дійсності;
- навчити правильно застосовувати методичний інструментарій використання тематичних карт для вирішення наукових та практичних задач;
- сформувати вміння застосовувати системний підхід при вивченні основних теоретичних і практичних положень курсу;
- навчитися застосовувати картографічний метод дослідження та ознайомитися з сучасним програмним забезпеченням, яке використовуються для розробки та оформлення картографічних творів (Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, QGIS, ArcGIS Pro тощо).

Дисципліна спрямована на досягнення таких загальних (ЗК) та спеціальних (фахових) (ФК), компетентностей випускника згідно Стандарту вищої освіти України за спеціальністю: Е4 - Науки про Землю галузі знань: Е - Природничі науки, математика та статистика, Освітньо-професійної програми «Гідрологія, використання та збереження водних ресурсів».

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК04).
- здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах (ФК03).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток Бал або % у підсумковій оцінці
Код	Результат навчання			
1.1	Теоретичні основи картографії та її структуру.	лекція	контрольна робота, тест, презентація та захист виконаного завдання	30
1.2	Принципи класифікації картографічних творів.	лекція		
1.3	Властивості та елементи карти.	лекція, практична робота		
1.4	Класифікацію картографічних проекцій та види спотворень на картах.	лекція		
1.5	Особливості застосування методичного інструментарію використання різних видів і типів картографічних творів для вирішення наукових та практичних задач.	лекція, практична робота		
1.6	Можливості ГІС та методів дистанційного зондування Землі для потреб картографії.	лекція	виконання	20
2.1	Застосовувати вироблені навички роботи із	лекція,		

	засобами створення картографічних творів.	<i>практична робота</i>	<i>практичних робіт, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота</i>	
2.2	Визначати способи картографічного зображення на картах.	<i>практична робота</i>		
2.3	Визначати характеристики рельєфу на картах.	<i>практична робота</i>		
2.4	Використовувати сучасні програмні засоби для розробки та оформлення картографічних творів.			
3.1	Демонстрація знань, умінь і навичок.	<i>консультація</i>	<i>залік</i>	40
4.1	Вироблення вміння правильно аналізувати та застосовувати джерела інформації для укладання карт.	<i>лекція, практична робота, вирішення конкретних задач</i>	<i>виконання практичних робіт, виконання індивідуальних робіт</i>	5
4.2	Вироблення навичок застосування картографічного методу	<i>лекція, практична робота, вирішення конкретних задач</i>	<i>виконання практичних робіт, їх захист, самостійна робота</i>	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)													
ПРН01. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в галузі наук про Землю.				+			+			+		+	
ПРН04. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в області наук про Землю.	+		+		+			+	+		+		
ПРН15. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.	+				+				+		+	+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання студентів: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виконання практичних робіт і модульних контрольних робіт.

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами перевірки та захисту практичних робіт, захисту виконаної домашньої роботи, написання письмових модульних контрольних робіт (МКР), заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- знання (1.1–1.6 – 30%);
- уміння (2.1–2.4 – 20%);
- комунікація (3.1 – 40%);
- автономність та відповідальність (4.1– 4.2 – 10%).

7.2 Форми та організація оцінювання:

— **поточне (семестрове) оцінювання** (практичні роботи (мінімальна оцінка 10, максимальна 20; контрольні роботи (20 – 30); самостійні роботи (5 – 10)).

Для отримання високого рейтингового балу необхідно виконувати певний ряд умов, а саме: відвідування занять (лекційних та практичних); активна участь під час практичних

занять; виконання практичних завдань та самостійної роботи, підсумкових тестів. Практичні роботи та контрольні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (80% від можливої максимальної кількості балів).

Для здобувачів освіти, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум – 35 балів, для допуску до заліку необхідно обов'язково здати додатково виконане індивідуальне комплексне завдання.

Здобувач освіти, який з поважних причин пропустив навчальні заняття чи контрольну роботу може відпрацювати їх у двотижневий термін. Пропущене заняття відпрацьовується через усне опитування (чи тестування). Здобувачу освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, (хвороба, відраження, форс мажорні обставини тощо) за результатами поточного (модульного) контролю не набрав мінімуму балів, необхідних для отримання позитивної оцінки, надається можливість складання пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів прохідного мінімуму.

- **підсумкове оцінювання** – залік через веб-сервіс, зокрема шляхом тестування. Оцінка за знання теорії (мінімум 12, максимум 20 балів), оцінка за практичну частину (13 – 20).

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.3 Шкала відповідності.

Оцінка за 100-бальною системою	Оцінка при складанні заліку за національною шкалою
60 – 100	зараховано
0 – 59	не зараховано

7.4. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Виконання всіх навчальних і контрольних завдань здійснюється з дотриманням Хартії академічної доброчесності та чинних положень Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Під час реалізації освітнього компонента дотримуються принципи академічної доброчесності, зокрема принцип нетерпимості (нульової толерантності) до будь-яких проявів її порушення, відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та внутрішніх актів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Запозичення, використання даних, ідей, текстів, зображень, цифрових матеріалів та інших результатів мають бути належно атрибутовані. Порушення академічної доброчесності розглядаються відповідно до університетських процедур.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися лише у випадках і межах, визначених завданням та чинним Положенням про використання штучного інтелекту при реалізації освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, коректність, оригінальність і академічну доброчесність поданого результату та, якщо це передбачено завданням або політикою Університету, зазначає факт, інструмент і мету використання ШІ. Використання ШІ під час індивідуальних контрольних заходів дозволяється лише за прямим дозволом викладача. Використання генеративного штучного інтелекту не допускається під час контрольних заходів (проміжний та підсумковий контроль). *Визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти.* Результати навчання, здобуті в неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути подані до визнання у встановленому Університетом порядку за умови їх відповідності результатам навчання цієї дисципліни та наявності підтверджених матеріалів.

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практичні	сам. роб
Змістова частина 1				
1	Тема 1. Картографія в системі наук про Землю. Теоретичні основи картографії.	2	2	
2	Тема 2. Географічна карта як просторова модель: елементи, властивості. Класифікація картографічних творів.	2	2	
3	Тема 3. Математична основа картографічних творів. Картографічні проекції географічних карт. Картографічна генералізація.	2	2	
4	Тема 4. Картографічні способи зображення об'єктів та явищ, зображення рельєфу на картах. Написи на картах.	2	2	
5	Тема* Прикладні аспекти використання картографічних творів у науковій і практичній роботі.			15
6	Тема* Сучасні ГІС-технології та дані дистанційного зондування Землі в картографуванні.			15
	Контрольна робота 1			
	Змістова частина 2			
7	Тема 5. Технологічний процес створення карт: від проектування до готового картографічного продукту.	2	2	
8	Тема 6. Картографічний метод дослідження.	2	2	
9	Тема 7. Електронні, цифрові та мультимедійні картографічні твори. Картографічні сервіси.	2	2	
10	Тема* Використання відкритих геоданих (Open Data) та платформ (OpenStreetMap) у сучасній картографії.			15
11	Тема* Порівняльний аналіз глобальних картографічних платформ і геосервісів (Google Maps, OpenStreetMap, Apple Maps та інших)»			15
	Контрольна робота 2			
	ВСЬОГО	14	14	60

* – теми для самостійного опрацювання

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **14 год.**

Практичні заняття – **14 год.**

Самостійна робота – **60 год**

Консультації – **2 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Божок А. П., Молочко А. М., Остроух В. І. Картографія. Підручник. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2008. 271 с.

2. Бондаренко Е. Л. Картографія. Навчально-методичний комплекс. К., 2023. 88 с.
3. Ляшенко Д. О. Картографія з основами топографії: навчальний посібник для студентів педагогічних університетів. – К., 2006. – 109 с.
4. Остроух В. І., Підлісецька І. О. Картознавство (навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 103 – Науки про Землю, освітньої програми “Картографія, географічні інформаційні системи, дистанційне зондування Землі”). Навчально-методичний посібник. К.: ДНВП “Картографія”, 2019. 76 с.
5. Підлісецька І.О., Курач Т.М. Методичні вказівки до виконання практичних робіт із курсу «Тематичне картографування із застосуванням аерокосмічних методів». Методичні вказівки. – К.: ЛГТ, 2019, – 26 с.
6. Жупанський Я., Джаман В. Головні етапи картографування західноукраїнських земель (на початку ХХ ст.) // Історія української географії. Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. – Випуск 2 – С. 88-93.
7. Швець О. Історія географічної карти в стародавньому світі // Чумацький шлях. – 2001. -№ 1 – С. 21-24.
8. Геодезія. Терміни та визначення. ДСТУ 2393-94. К.: Держстандарт України, 1994.
9. Картографія. Терміни та визначення. ДСТУ 2757-94. К.: Держстандарт України, 1994. 96 с.
10. Молочко А. М. Молочко М. А., Підлісецька І. О. Польова навчальна топографічна практика: навчально-методичний посібник. К.: “Альфа-ППК”, 2020. 42 с.
11. Топографо-геодезична та картографічна діяльність: Законодавчі та нормативні акти. В 2-х частинах. – Ч. 1. – Вінниця: Антекс, 2000. – 408 с.
12. Топографо-геодезична та картографічна діяльність: Законодавчі та нормативні акти. В 2-х частинах. – Ч. 2. – Вінниця: Антекс, 2002. – 656 с.
13. Підлісецька І.О., Курач Т. М., Молочко М.А. Проект інтерактивної туристичної карти Богуславського району Часопис картографії: Збірник наукових праць. – К. : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. – Вип. 16. – С. 24–31
14. Pidlisetska I. Web mapping of Boguslav forestry as an example of visualization of forest cadastre data / O. Parkhomenko, O. Yatsenko, T. Kurach, V. Ostroukh, I. Pidlisetska // 15th International Conference Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment. – 2021. – Vol. 2021. – P. 1–5. DOI: <https://doi.org/10.3997/2214-4609.20215K2061>
15. Nataliia Lytvynenko, Tamara Kurach, Olexander Korenetsd, Iryna Pidlisetska. Degradation of Land Cover in the De-Occupied Territories of Ukraine/ Proceedings of 4th International Conference CNDCGS'2024 ISSN 2669-2023 (print) / ISSN 2538-8959 (on-line) P.367-371. DOI: <https://doi.org/10.3849/cndcgs.2024.367> Published 2024-11-07. <https://journals.unob.cz/index.php/CNDCGS/article/view/2138>
16. Підлісецька І.О., Вітер Є.О., Остроух В.І., Курач Т.М. Топографо-геодезичні вишукування для проектування автомобільних доріг. Нові технології в геодезії, землевпорядкуванні та природокористуванні: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції. – Ужгород: Вид-во Ужгородський університет, 2021. – С.51-57.
17. Коренець, О., Підлісецька, І., Литвиненко, Н., & Курач, Т. (2024). Особливості створення векторної геопросторової бази даних для використання в геоінформаційному порталі ЗС України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки, 60(4(60)), 66–71. URL: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2024.60.66-71>
18. Про національну інфраструктуру геопросторових даних: Закон України від 13.04.2020 № 554-IX : станом на 31 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text>
19. Даценко Л.М. Курач Т.М. Підлісецька І.О. Інтернет-технології як рушій зміни в картографії і ГІС. Географія та туризм. 2025. № 79. С. 37–43. <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2025.79.37-43>

20. Військовий стандарт ВСТ019.002:2025(01) Геопросторова підтримка. База даних картографічної інформації для створення та використання в геоінформаційних системах ArcGIS./ розробники О.Коренець, Т.Курач, Н.Литвиненко, А.Лук'янчук, І.Підлісецька Наук.-досл.інст. КНУТШ. 152с.

21. Про затвердження технічних вимог до геопросторових даних, метаданих і геоінформаційних сервісів національної інфраструктури геопросторових даних: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 10 листопада 2021 р. N 347. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0021-22#Tex>

22. Даценко Л.М., Гончаренко О.С. Топографічне картографування. Навчальний посібник. К. 2019. – 88 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1cky3V-y9aadJfciN27JTbUedDpLMqQMi/view>

23. Про академічну доброчесність: Закон України від 18.12.2025 року (набрав чинності 01.02.2026). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

24. Положення про використання штучного інтелекту при реалізації освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (введено в дію наказом ректора №164-32 від 05.03.2026).

Інтернет джерела:

1. <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. <https://kgf.com.ua/>
3. <https://gki.com.ua/>
4. <https://esri.in.ua/>
5. <https://www.adobe.com/ua>
6. <https://qgis.org/download/>